

## AMASYA İLİNDE İSİMLERİ DEĞİŞTİRİLEN YERLEŞİM YERİ ADLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Bekir BAŞALAN\*

### Öz

Onomastiğin alt dalı olan toponomi, yer adlarını inceleyen bilim dalıdır. Yer adlarının incelenmesi, bir yerin tarihi, coğrafyası, kökeni ve etnik yapısına dair bilgiler vermesi açısından son derece önemlidir. Yer adlarının verilmesinde çoğunlukla yerleşim yerinin bulunduğu yerin fiziki ve coğrafi şartlar etkilidir. Yer adlarının coğrafya ile ilişkili olması insanın doğal çevreyle olan güçlü bağının bir ürünüdür. Coğrafyadan etkilenilerek konulan yer adlarıyla birlikte kendi mührünü coğrafyaya vurma isteğiyle yerleşim yerini kuran bölge insanın adı, çeşitli oymak, aşiret adı veya komutan adları yer adlarıyla yaşatılmıştır. Kişi adları, ünvanlar, tarihî şahsiyetler, din ve tarikat gibi inanışlar, efsaneler ve coğrafi koşulları belirler. Değişen koşullar, yeni ortaya çıkan olay ve durumlar yer adlarında değişikliği gerekli kılmakta veya yeni bir tercihin oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Yer adlarının değiştirilmesinde kimi zaman devlet kimi zaman toplum etkindir. Devlet belli dönemlerde çeşitli sebeplerle belli yasalara dayanarak yer adlarını değiştirme yoluna gitmiştir. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde bulunan yer adlarının büyük bir kısmının değiştirilme nedeni başka dillerde (Rumca, Arapça, Kürtçe, Ermenice vd.) olan yer adlarını Türkçeleştirmektir. Yer adlarının değiştirilme nedeni her zaman Türkçeleştirmeye amacına ve(ya) herhangi başka bir nedene dayanmayabilir. Bölgesel bir çalışma özelliği taşıyan bu makalede Orta Karadeniz Bölgesinde yer alan Amasya ili ve ilçelerine bağlı yer adları ele alınmıştır. İncelemenin ana kaynağını İçişleri Bakanlığının 1928 yılında yayınladığı *Son Teşkilatı Mülkiyede Köylerimiz*, 1933 yılında yayınladığı *Köylerimiz*, 1968 ve 1981 yılında yayınlamış olduğu *Köylerimiz*, 1977 yılında yayınlamış olduğu *Türkiye Mülki İdare Bölümleri Belediyeler, Köyler* adlı eseri, *1840 yılı Amasya nüfus defteri*, *Amasya İl Yıllıkları* ve 2024 yılı İçişleri Bakanlığı Mülki İdare Bölümleri Envanteri oluşturmaktadır. İsimleri sayılan bu eserlerde yer alan köyler, beldeler ve daha sonra mahalle olan yerleşim yerleri 2024 yılı İçişleri Bakanlığı Mülki İdare Bölümleri Envanteri ile karşılaştırılarak günümüzde bağlı oldukları il ve ilçe merkezleri bakımından tablo olarak dikkatlere sunulmuştur. Amasya ilinde 1'i belde 381'köy olmak üzere toplamda 382 yerleşim yeri bulunmaktadır. Bu yerleşim yeri adlarının 123 tanesinin isimlerinin değiştiği görülmektedir. Bu da oransal olarak % 24'tür. Amasya yer adlarının neredeyse tamamının eski adlarını çağrıştıracak şekilde değiştiği görülmektedir. Birkaç yer adı eski adlarından farklı şekilde değişikliğe uğramıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Türkçe, Yer adı, Ad bilim, Amasya, İsmi değiştirilen köyler

\* Doktora Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Anabilim Dalı, Kayseri/Türkiye, basalanbekir@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3317-6582

---

---

## AN ANALYSIS ON THE SETTLEMENT NAMES IN AMASYA PROVINCE

### Abstract

Toponymy is a sub-branch of Onomastics and the study of place names. The study of place names is extremely important in terms of providing information about the history, geography, origin and ethnic structure of a place. Place names are mostly influenced by the physical and geographical conditions of the place where the settlement is located. The fact that place names are related to geography is a product of man's strong bond with the natural environment. Along with the place names influenced by geography, the names of the people of the region who established the settlement with the desire to put their own stamp on the geography, various tribes, tribal names or commander names were kept alive with place names. Changing conditions, new events and situations necessitate changes in place names or pave the way for a new preference. Personal names, titles, historical figures, beliefs such as religion and sects, legends determine human conditions. Sometimes the state and sometimes the community are active in changing place names. The state has changed place names in certain periods based on certain laws. The reason why most of the place names within the borders of the Republic of Turkey were changed was to Turkishize the place names in other languages (Greek, Arabic, Kurdish, Armenian, etc.). The reason for changing place names may not always be based on the purpose of Turkification or any other reason. In this article, which is a regional study, the place names of Amasya province and its districts in the Central Black Sea Region will be discussed. The main source of our study is the work of the Ministry of Interior published in 1928, Our Villages published in 1933, Our Villages published in 1968 and 1981, Our Villages published in 1968 and 1981, Turkey Civil Administration Departments Municipalities, Villages published in 1977, Amasya population book of 1840, Amasya Provincial Yearbooks and the Ministry of Interior Civil Administration Departments Inventory of 2024. There are 382 settlements in Amasya province, 1 of which is a town and 381 villages. It is seen that the names of 123 of these settlements have changed. This is 24% in proportional terms.

**Keywords:** Turkish, Toponymy, Onomastics, Amasya, Replaced settlements

## Giriş

Nesneleri birbirinden ayıran en önemli şey, isimleridir. İsimler, varlıkların kodlanmış şeklidir ve dünyada tek olup olmamasına göre özel isim veya tür ismi olarak sınıflandırılmaktadır (Güvenen,2021:69). İsim, bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim anlamındadır. İnsanoğlu, tabiat karşısında önce kendini daha sonra da kendi gözüyle dikkatini çeken özelliklerine göre, çevresini tanımlamaya ve adlandırmaya başlamıştır. Ad ve adlandırma her türlü varlığı birbirinden ayırmaya yaradığı için, insanlık tarihi kadar eski ve ona paralel olarak gelişen bir olgudur (Aydın, 2022:346).

Toponomi onomastiğin alt dalıdır ve yer adlarını inceleyen bilim dalıdır. Yer adlarının incelenmesi, bir yerin tarihi, coğrafyası, kökeni ve etnik yapısına dair pek çok bilgi vermesi açısından son derece önemlidir. Yer adlarının verilmesinde çoğunlukla yerleşim yerinin bulunduğu yerin fiziki ve coğrafi şartlar etkilidir. Bu durumun en önemli nedeni, insanın doğal çevreyle olan güçlü bağının bir ürünüdür. Coğrafyadan etkilenilerek konulan yer adlarıyla birlikte kendi mührünü coğrafyaya vurma isteğiyle yerleşim yerini kuran bölge insanın adı, çeşitli oymak, aşiret adı veya komutan adları yer adlarıyla yaşatılmıştır. Kişi adları, ünvanlar, tarihî şahsiyetler, din ve tarikatlarla ilgili inanışlar, efsaneler beşeri koşulları belirler. Yerleşim yerlerine; yerleşim yerini kuran, fethedenlerin adı veya bu şahsın bir özelliği, yerleşim yerinde doğanların adı, dinî büyüklüğüne inanılan şahıs adları, güzelliği destan kızların adları, sevdiğine kavuşamayan gencin adı vb. adlar kaynaklık etmektedir (Tamtamış, 2018:4)

Yer adı bilimi çalışmaları Avrupa’da 1900’lü yılların başında başlamıştır. Bu dönemde Avrupa’nın farklı ülkelerinde bu alandaki çalışmaların artması *toponimi* adı verilen ayrı bir bilim dalını ortaya çıkarmıştır. Birçok Avrupa ülkesinde örneğin Fransa’da Houze, Quicherat, Cocheris, Auguste Longnon; Belçika’da A.Vincent, Carnoy, Vannerus; İsviçre’de Ernest Muret, Aebicsher, Hubschmied; İtalya’da Battisti, Bertoldi, Bertoni, Olivieri; İspanya’da Griera, Montolui; Almanya’da P.Skok, Kaspers, H.Gröhler, Gamillscheg isimli araştırmacılar tarafından toponimi çalışmaları yapılmıştır. Türkiye’de de yer adı bilimi alanındaki çalışmalar 1925’te Fuad Köprülü’nün Türkiyat Mecmua’sında yayınlanan Oğuz Etnolojisine Dair Notlar isimli yazısı ile başlatılabilir. Devamında H. Nihal ile Ahmet Naci, Mehmet Şakir, Fehmi Aksu, Sırrı Üçer ile Mesud Koman, İshak Rafet Işıttan, Abdülkadir İnan da bu alanda çalışma yapmış isimlerdir. Yakın geçmişte baktığımızda ise Hasan Eren, Özcan Başkan, Doğan Aksan, Tuncer Gülensoy, İbrahim Şahin gibi araştırmacılar toponomi konusunu farklı yönleriyle ele almışlardır. Bu alandaki çalışmalar Türkiye’de de Avrupa ile neredeyse eş zamanlı olarak başlayan çalışmaların Türkiye’de henüz yeterli seviyede olduğu söylenemez. Toponomi çalışmaları ağız araştırmalarında olduğu gibi tüm yerleşim yerlerinde yapılmalıdır. Hızla gelişen teknoloji ve ulaşım olanaklarının etkisiyle zaman içinde ağız özellikleri kaybolabiliyorsa yer adları da her ne kadar halk ağzındaki adlandırmaları çok değişmese de resmi adlandırmaları zamanla değişerek asıl isimleri kaybolabilmektedir. Örneğin Cumhuriyet döneminde yaklaşık 12200 köy adı çeşitli gerekçelerle değiştirilmiştir. 1957 yılında kurulan “Ad Değiştirme İhtisas Kurulu”, 1978 yılına kadar aralıklarla çalışmalarını sürdürmüştür. Bu sürede yaklaşık 28 bin yerleşim yerinin adı değiştirilmiştir (Telli, 2018:511). Bu sayısal veriler, kültürün çeşitli bileşenleri hakkında bilgi ve ipuçları veren yer adlarının tespiti ve onların üzerine araştırma yapmanın gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Yer adlarının değiştirilmesinde kimi zaman devlet kimi zaman toplum kaynaklıdır. Devlet belli dönemlerde belli yasalara dayanarak yer adlarını değiştirme yoluna gitmiştir. Türkiye’deki devlet denetimindeki yer adlarının büyük bir kısmının değiştirilme nedeni başka dillerde (Rumca, Arapça, Kürtçe, Ermenice vd.) olan yer adlarını Türkçeleştirmektir. Yer adlarının değiştirilme nedeni her zaman Türkçeleştirmeye amacına ve/veya herhangi başka bir nedene dayanmayabilir. Diğer dillere ait yer adları değiştirilme esnasında birçok Türk menşeli, eski Türk boy ve oymaklarına dayanan yer adlarının da değiştirildiği bilinmektedir. İzmir’in Ödemiş ilçesine bağlı Keles nahiyesinin Kiraz biçiminde değiştirilmesi bu duruma örnek olarak verilebilir. Türkiyede değiştirilen yer adlarının (örneğin Çankırı) kimi zaman 24 Oğuz boyundan olduğu göz önünde bulundurulduğunda bazı yer adlarının zorunluluktan ziyade bilgisizlik veya bilinçsizlik sebebiyle değiştirildiği söylenebilir (Tamtamış, 2018 : 6).

Bölgesel bir çalışma özelliği taşıyan bu makalede Orta Karadeniz Bölgesinde yer alan Amasya ili ve ilçelerine bağlı yer adları ele alınmıştır. Amasya 7500 yıllık tarihi ile birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. 1075 yılında Selçuklu hükümdarı Sultan Alpaslan'nın emiri Danişment Ahmet Gazi tarafından fethedilmiş ve günümüze kadar Türklerin kesintisiz yerleşim alanı olmuştur. İncelemenin ana kaynağını İçişleri Bakanlığının 1928 yılında yayınladığı *Son Teşkilatı Mülkiyede Köylerimiz*, 1933 yılında yayınladığı *Köylerimiz*, 1968 ve 1981 yılında yayınlamış olduğu *Köylerimiz*, 1977 yılında yayınlamış olduğu *Türkiye Mülki İdare Bölümleri Belediyeler, Köyler* adlı eseri, *1840 yılı Amasya nüfus defteri*, Amasya İl Yıllıkları ve 2024 yılı İçişleri Bakanlığı Mülki İdare Bölümleri Envanteri oluşturmaktadır. İsimleri sayılan bu eserlerde yer alan köyler, beldeler ve daha sonra mahalle olan yerleşim yerleri 2024 yılı İçişleri Bakanlığı Mülki İdare Bölümleri Envanteri ile karşılaştırılarak günümüzde bağlı oldukları il ve ilçe merkezleri bakımından tablolaştırılmıştır.

### Amasya'da Yer Adı Değişiklikleri

Amasya'da çeşitli nedenlerle birçok köy adı değiştirilmiştir. Değiştirilmiş olan yer adları, bağlı oldukları ilçelere göre aşağıda ele alınmıştır.

#### Merkez İlçe

2024 yılı İçişleri Bakanlığı İller İdare Genel Müdürlüğü verilerine göre Amasya'da merkeze bağlı 100 köy vardır (Abacı, Aksalur, Aktaş, Akyazı, Alakadı, Albayrak, Ardıçlar, Avşar, Aydınca, Aydınlık, Aydoğdu, Bağlarüstü, Bağlıca, Bayat, Beke, Beldağı, Boğaköy, Böke, Bulduklu, Büyükkızılca, Çatalçam, Çavuşköy, Çengelkayı, Çiğdemlik, Çivi, Dadıköy, Damudere, Değirmendere, Direkli, Doğanstepe, Duruca, Elikteke, Ermiş, Eskikızılca, Ezinepazar, Gerne, Gökdere, Gözlek, Halifeli, Hasabdal, İbecik, İlgazi, İlyas, İpekköy, Kaleboğazı, Kaleköy, Kapıkaya, Karaali, Karaçavuş, Karabrahim, Karakese, Karaköprü, Karataş, Karsan, Kayabaşı, Kayacık, Kayrak, Keçili, Keşlik, Kızılkışlacık, Kızıoğlu, Kızseki, Köyceğiz, Kutu, Kuzgeçe, Küçük kızılca, Mahmatlar, Meşeliçiftliği, Musaköy, Oluz, Ormanözü, Ortaköy, Ovasaray, Özfındıklı, Saraycık, Sarayözü, Sarıalan, Sarıkız, Sarımeşe, Sarıyar, Sazköy, Sevincer, Sıracevizler, Soma, Şeyhsadi, Tatar, Tuzsuz, Uygur, Ümük, Yağcıabdal, Yağmur, Yassıçal, Yavru, Yeşildere, Yeşilöz, Yıkılğan, Yıldızköy, Yolyanı, Yuvacık, Yuvaköy). Sonradan mahalleye dönüştürülen köyleri de eklediğimizde bu sayı daha da artmaktadır. (Boğazköy, Fındıklı, Helvacı, Karasenir, Orman Bağları, Saraycık, Yazı bağları, Yeniköy, Yeşilyenice). Amasya merkez ilçeye bağlı 1 belde bulunmaktadır (Ziyaret). Merkeze bağlı yerleşim yerleri bunlarla birlikte düşünüldüğünde 110'dur. Bu yerlerin 35 tanesinin adı değiştirilmiştir. Bu da oransal olarak % 24'tür.

Adı değiştirilen yer adları şu şekildedir:

**Tablo 1 : Merkez İlçeye Bağlı İsimleri Değiştirilen Yerleşim Yerleri**

Yeni Adı	Eski Adı	Yeni Adı	Eski Adı
Ardıçlar	Kürtler	Karaçavuş	Kürtlerkayı
Aydınca	Zıgala	Karakese	Karakise
Aydınlık	Kışlacık	Karaköprü	Belmebük/Bölmebük
Bağlarüstü	Moramıl/Moramul	Kayacık	Kovay
Bağlıca	Kılçak	Küçük Kızılca	Kızılcağışağır
Boğaköy	Kaşka	Ormanözü	Mörek
Çavuşköy	Çavuş	Sarımeşe	Efte
Çiğdemlik	Akdağ/Zana	Sarıyar	Morami
Dadıköy	Dadı	Sıracevizler	Yördenik
Direkli	Fındıklı/Göndes	Toklucak	Olus/Oluz
Doğanstepe	Zara	Ümük	İmük

Duruca	Lapköy	Yassıçal	Ebemi/Ebemü
Ermış	Vermiş	Yeşil Yenice	Yenice
Eski Kızılca	Kızılcaatik	Yeşilöz	Girap
Ezinepazarı	Aydınca	Yolyanı	Heniske
Gerne	Ağılönü	Yuvacık	Şeyhcui
Gözlek	Yıldız	Ziyaret	Ziyere

Tablo 1'de de görüldüğü üzere Çavuşköy/Çavuş, Dadıköy/Dadı, Ermış/Vermiş, Karakese/Karakise, Ümük/İmük, Yeşil Yenice/Yenice ve Ziyaret/Ziyere isimli yerleşim yerleri adları eş anlamlısıyla veya yakın anlamlarıyla değiştirilmiştir. Bunların dışında kalan yer adları eski isimlerinden farklı şekilde değişikliğe uğramıştır (Doğantepe/Zara, Gözlek/Yıldız, Yolyanı/Heniske vb.).

### Göynücek

2024 yılı itibarıyla Göynücek ilçesine bağlı köy sayısı 38'dir (Abacı, Alanköy, Ardıçpınar, Asar, Ayvalıpınar, Başpınar, Bekdemir, Beşiktepe, Çamurlu, Çayan, Çaykışla, Çulpara, Damlaçimen, Davutevi, Gediksaray, Gökçeli, Harmancık, Hasanbey, İlisu, İkizyaka, Kafarlı, Karaşar, Karayakup, Kertme, Kervansaray, Kışlabeyi, Konuralan, Koyuncu, Kuyulu, Kavaklı, Pembeli, Sığırcayı, Şarklı, Şeyhler, Şeyhoğlu, Tencerli, Terziköy, Yassıkışla, Yeniköy). Göynücek ilçesine bağlı ismi değiştirilen yer adı sayısı 9'dur. Oransal olarak %19'dur.

**Tablo 2:** Göynücek İlçesine Bağlı İsimleri Değiştirilen Yerleşim Yerleri

Yeni Adı	Eski Adı
Ayvalıpınar	Şerefte
Damlaçimen	Çoran
Gaffarlı	Gafarlı
Gediksaray	Varay
İkizyaka	Efkeri
Kışlabeyi	Cender
Şeyhler	Şihlar
Şeyhoğlu	Şihoğlu
Tencerli	Tencirli

Tablo 2'de bulunan yer adlarının Şeyhler /Şihlar, Şeyhoğlu /Şihoğlu, Gaffarlı/Gafarlı ve Tencerli /Tencirli eski adlarını anımsatacak şekilde değiştirilmiştir. Bunların dışında kalan yer adları sözlük anlamlarından farklı olacak şekilde değiştirilmiştir.

### Gümüşhacıköy

2024 yılı itibarıyla Gümüşhacıköy ilçesine bağlı köylerin ve beldelerin sayısı 44 'dür (Akpınar, Alören, Aşağıovacık, Bacakoğlu, Bademli, Balıklı, Beden, Çalköy, Çavuşköy, Çetmi, Çiftçioğlu, Çitli, Derbentobruğu, Doluca, Dumanlı, Eslemmez, Güllüce, Güplüce, Güvemözü, İmirler, Kağnıcı, Karaali, Karacaören, Karakaya, Keçiköy, Kılıçaslan, Kırca, Kızık, Kızılca, Kızıroğlu, Koltuk, Konuktepe, Korkut, Köseler, Kutluca, Kuzalan, Ovabaşı, Pusacak, Sallar, Saraycık, Sarayözü, Sekü, Yazıyeri, Yeniköy). Gümüşhacıköy ilçesine bağlı isimleri değiştirilen yer adı sayısı 7'dir. Oransal olarak %7'dir.

**Tablo 3:** Gümüşhacıköy İlçesine Bağlı İsimleri Değiştirilen Yerleşim Yerleri

Yeni Adı	Eski Adı
Alören	Alveran
Doluca	Halas
Karacaören	Karacaviran
Konuktepe	Siyah
Ovabaşı	Isparı
Saraycık	Bacakoğlu
Yazıyeri	Vayisoğlu

Tablo 3'te yer alan yerleşim yer adlarının Alören/Alveran ve Karacaören/Karacaviran eski adlarını anımsatacak şekilde değiştirilmiştir. Bunların dışında kalan yer adları sözlük anlamlarından farklı olacak şekilde değiştirilmiştir.

### Hamamözü

2024 yılı itibariyle Hamamözü ilçesine bağlı köylerin ve beldelerin sayısı 17'dir (Alanköy, Arpadere, Çayköy, Damladere, Dedeköy, Göçeri, Gölköy, Hıdırlar, Kızılcaören, Mağaraobruğu, Sarayözü, Tekçam, Tepeköy, Tutkunlar, Umarca, Yemişen, Yukarıovacık). Hamamözü ilçesine bağlı ismi değiştirilen yer adı sayısı 4'tür. Oransal olarak %19'dur.

**Tablo 4:** Hamamözü İlçesine Bağlı İsimleri Değiştirilen Yerleşim Yerleri

Yeni Adı	Eski Adı
Damladere	Dankaza
Dumanlı	Şihlar
Kağnıcı	Kanlıca
Kızılcaören	Kızılcaaviran

Tablo 4'te yer alan yerleşim yeri adlarında sadece Kızılcaören/Kızılcaaviran eski adını anımsatacak şekilde değiştirilmiştir. Bunun dışında kalan yerleşim yeri adları sözlük anlamlarından farklı şekilde değiştirilmiştir.

### Merzifon

2024 yılı itibariyle Merzifon ilçesine bağlı köylerin ve beldelerin sayısı 70'dir (Akören, Akpınar, Aksungur, Aktarla, Alıcık, Alışar, Aşağıbüyük, Bahçecik, Balgöze, Bayat, Bayazıt, Bulak, Büyükçay, Çamlıca, Çavundur, Çaybaşı, Çayırköy, Çayırözü, Çobanören, Demirpınar, Derealan, Diphacı, Elmayolu, Esentepe, Eymir, Gelinsini, Gökçebağ, Gümüştepe, Hacet, Hacıyakup, Hanköy, Hayrettinköy, Hırka, İnalani, Kamışlı, Karacakaya, Karamağara, Karamustafapaşa, Karatepe, Karşıyaka, Kayadüzü, Kıreymir, Kızileğrek, Koçköy, Kuyuköy, Küçükçay, Mahmutlu, Muşruf, Ortabük, Ortaova, Osmanoğlu, Oymağaç, Oymak, Pekmezci, Saraycık, Sarıbuğday, Sarıköy, Sazlıca, Selimiye, Şeyhyeni, Türkoğlu, Uzunyazı, Yakupköy, Yalnız, Yaylacık, Yenice, Yeşilören, Yeşiltepe, Yolüstü, Yukarıbüyük). Merzifon ilçesine bağlı adı değiştirilen yer adı sayısı 29'dur. Bu da oransal olarak %29'dur.

**Tablo 5:** Merzifon İlçesine Bağlı İsimleri Değiştirilen Yerleşim Yeri Adları

Yeni Adı	Eski Adı
Akören	Ağviran
Aksungur	Gemerez
Aktarla	Nurani
Aşağıbük	Şüraciye
Bahçekent	Narınca
Balgöze	Emert
Büyükçay	Büyükelbiz
Çatalkaya	Karşiyaka/ Gelin giraz
Çaybaşı	Löşdüğün
Çayırözü	Kürtler
Çobanören	Çobanveran
Demirpınar	Şamba
Elmayolu	Aşağışamba
Esentepe	Yuvala
Gökçebağ	Zuru
Gümüştepe	Harız
İnalanı	Hacıveli
Karamustafapaşa	Bahçekent/Narınca/Marınca
Kayadüzü	Belvar
Küçükçay	Küçükelbiz
Ortabük	Ferahiye
Ortaova	Alala
Sarıbuğday	Türnük
Sazlıca	İlemi
Yakacık	Muşruf
Yenice	Muhaciryenicesi
Yeşilören	Geli
Yolüstü	Görköyü
Yukarıbük	Kuşadiye

Tablo 5'te yer alan yerleşim yeri adlarından Akören/Ağviran, Çobanören/Çobanveran, Yenice/Muhaciryenicesi eski adlarını anımsatacak şekilde değişikliğe uğramıştır. Bunların içinden Yenice/Muhaciryenicesi sözlük anlamıyla ilgili değiştiği görülmektedir. Çobanören/Çobanveran isminde ise değişiklik,"vira,harabe" anlamındaki veran sözcüğünün ören olarak değiştirilmesiyle olmuştur.

### Suluova

2024 yılı itibariyle Suluova ilçesine bağlı köylerin ve beldelerin sayısı 40'tır (Akören, Alabedir, Armutlu, Arucak, Aşağıkarasu, Ayrancı, Bayırlı, Boyalı, Çayüstü, Çukurören, Derebaşalan, Dereköy, Deveci, Eğribük, Eraslan, Gürlü, Harmanağılı, Kanatpınar, Kapancı, Karaağaç, Kazanlı, Kerimoğlu, Kılıçaslan, Kıranbaşalan, Kolay, Kulu, Kurnaz, Kutlu, Kuzalan, Küpeli, Oğulbağı, Ortayazı, Özalakadı, Salucu, Saygılı, Seyfe, Soku, Uzunoba, Yolpınar, Yüzbeyi). Suluova ilçesine bağlı adı değiştirilen yer adı sayısı 12'dir. Bu oran olarak %23'tür.

**Tablo 6:** Suluova İlçesine Bağlı İsimleri Değiştirilen Yerleşim Yeri Adları

Yeni Adı	Eski Adı
Akören	Ağveran
Aşağı Karasu	Karasusüfla
Çayüstü	Feyze
Çukurören	Çukurviran
Eğribük	Tavra
Eymir	Eğmir
Kanatpınar	Gödeles
Kutlu	Sinezi
Oğulbağı	Mirdehor
Ortayazı	Feruz
Saygılı	Abdulgani
Yolpınar	Hakala

Tablo 6'da yer alan yerleşim yeri adlarından Akören/Ağveran, Çukurören/Çukurviran ve Eymir/Eğmir eski adlarına yakın olacak şekilde değişikliğe uğramıştır. Bunlardan Akören/Ağveran adı sözlük anlamını çağrıştıracak şekilde, Çukurören/Çukurviran adında viran sözcüğü ören şeklinde değişikliğe uğramıştır. Eymir/Eğmir adı ise ğ>y ses değişikliği ile eş anlamısı olacak şekilde değiştirilmiştir.

### Taşova

2024 yılı itibariyle Taşova ilçesine bağlı köylerin ve beldelerin sayısı 63'tür (Alçakbel, Alpaslan, Altınlı, Andıran, Ardiçönü, Arpaderesi, Ballica, Belevi, Boraboy, Çakırsu, Çalkaya, Çambükü, Çaydibi, Çalkıdır, Dereköy, Dereli, Destek, Devre, Dörtüol, Durucasu, Dutluk, Elmakırı, Esençay, Gemibükü, Geydoğan, Gökpınar, Güngörmüş, Gürsu, Güvendik, Hacıbeyköyü, Hüsnüoğlu, Ilıcaköy, Ilıpınar, Karabük, Karamuk, Karlık, Karsavul, Kavaloluğu, Kırkharman, Kızıgüldüren, Korubaşı, Kozluca, Kumluca, Mercimekköy, Mülkbükü, Özbaraklı, Sepetli, Sofualan, Şahinler, Şeyhli, Tatlıpınar, Tekke, Tekpınar, Türkmendamı, Uluköy, Yayladibi, Yaylasaray, Yenidere, Yerkozlu, Yeşiltepe, Yeşilyurt, Yolağan, Yukarıbaraklı). Taşova ilçesine bağlı adı değiştirilen yer adı sayısı 27'dir. Oransal olarak %30'dur.

**Tablo 7:** Taşova İlçesine Bağlı İsimleri Değiştirilen Yerleşim Yeri Adları

Yeni Adı	Eski Adı
Alpaslan	Yolbaşı/Zuday
Altınlı	Teneke
Ardiçönü	Fadara



Balıca	Darma
Çakırsu	Yornus/Yonnus
Çalkaya	Hüvelenkaya
Çambükü	Meğellibükü
Çaydibi	Haddadi
Dörtyol	Kalekale
Dutluk	Tutluk
Elmakırı	Kıranpa
Esençay	Bidevi
Gökpinar	Orusu
Gölbeyli	Borabay
Güngörmüş	Gadımköy
Gürsu	İkizce/Tekelüze
Güvendik	Herizdağ
Ilıpınar	Çermik
Kızıgüldüren	Kızöldüren
Korubaşı	Serniç
Kumluca	Boladan
Şahinler	Kuşuh
Tatlıpınar	Darmaderesi
Uluköy	Sonusa
Umutlu	Andıran
Yayladibi	Halamaz
Yaylasaray	Tasna

Tablo 7’de yer alan yerleşim yeri adlarından neredeyse tamamı sözcük anlamlarından farklı olacak şekilde değişikliğe uğramıştır. Dutluk/Tutluk sözcüğü kelime başında t<d ses değişikliği ile eş anlamı olacak şekilde değiştirilmiştir. Kızıgüldüren/ Kızöldüren sözcüğündeki değişiklik ise öldüren<güldüren sözcüğünün zıt anlamıyla değiştirilmesi sonucu meydana gelmiştir.

### Sonuç

Teknolojinin etkisiyle hızla gelişen, değişen ve mesafelerin ortadan kalktığı bugünkü dünyada yer adlarının değişmesi de bu durumun doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu değişme kimi zaman kendiliğinden oluşurken kimi zaman da insan etkisiyle yapılır. Bu çalışmada Orta Karadeniz bölgesinde yer alan zengin tarihi ve kültürü ile asırlardır Türk yurdu olan Amasya idari sınırları içerisinde kalan yer adlarındaki değişimler incelenmiş ve meydana gelen değişimler oransal ve fonetik ve semantik değişimleriyle sayısal olarak ele alınmıştır.

2024 yılı itibarıyla Amasya ilinde 1’i belde 381’köy olmak üzere toplamda 382 yerleşim yeri bulunmaktadır. Bu yerleşim yeri adlarının 123 tanesinin değiştiği görülmektedir. Bu sayı da oransal olarak % 24’e denk gelmektedir. Amasya ilinde bulunan 382 yer adının 97 tanesi eski adlarından farklı şekilde değişikliğe uğramıştır (Ardıçlar<Kürtler, Aydınca<Zıgala, Aydınlık<Kışlacık,

Doğantepe<Zara ,Uluköy<Sonusa, Yaylasaray<Tasna vb.)Bunların dışında kalan 285 yer adı ise eski adlarını çağrıştıracak şekilde (Ziyaret>Ziyere, Ümük>İmük, Karakese>Karakise vb.) değiştiği görülmektedir. Amasya’da hemen hemen bütün yer adları eski ve yeni adlarıyla konuşma dilinde kullanılmaya devam etmektedir. Özellikle yaşlılar yer adlarının eski şekliyle kullanımına devam etmektedir. Yer adları üzerinde ciddi çalışmalar yapılması gereken bir konudur. Çünkü yer adları toplumun hafızasıdır ve toplumun izlerini taşır. Bu hafızanın ve izlerin yok olmadan incelenmesi gerekmektedir.

### Kaynaklar

- Amasya Valiliği (1973). *Amasya İl Yıllığı*. Amasya: Amasya Valiliği.
- AYDIN, T. (2022). “Türkiye’de Köy Adı Değişiklikleri Üzerine Bir İnceleme: Kağızman Örneği”. *Pamukkale Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.53, 345-631.
- BAYRAM, Y. (2007). *Amasya İl Yıllığı*. Amasya: Amasya Valiliği.
- Dâhiliye Vekâleti (1928). *Son Teşkilatı Mülkiyede Köylerimiz*. İstanbul: Dahiliye Vekaleti Yayınları
- Dâhiliye Vekâleti (1933). *Köylerimiz*. İstanbul: Mahalli İdare Umum Müdürlüğü.
- ERKINAY TAMTAMIŞ, H.K. (2019) “Mardin de Değiştirilen Yer Adları Üzerine Bir Tasnif Denemesi”. *TYB Akademi*, C.9, S.25, 65–84.
- GÜLENSOY, T. (1995). *Türkçe Yer Adları Kılavuzu*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- GÜVENEN, E. (2021). “Türk Edebiyatında Roman İsimlerinin Söz Dizimsel Açından İncelenmesi (1872’den 1955 Yılına Kadar)”. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi- Journal of Turkish Researches Institute*. 70, 69-96
- İçişleri Bakanlığı (1968). *Köylerimiz 1 Mart 1968 Gününe Kadar*. Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- İçişleri Bakanlığı (1982). *Köylerimiz 1981-1982*. Ankara: İller İdaresi Genel Müdürlüğü,
- İller İdaresi (1977). *Türkiye Mülki İdare Bölümleri Belediyeler, Köyler:1 Ağustos 1977 Durumu*. Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- KAHRİMAN, S. ve GÜR, F. (2012). *Amasya Nüfus Defterleri 1840*. Amasya: Amasya Belediyesi Kültür Yayınları
- TELLİ, B. (2018). “Yer Adları Üzerine Bir Değerlendirme: Adıyaman İli Gölbaşı İlçesi Örneği”. *Turkish Studies*, C.12, S.13, 507-526.
- TUNÇEL, H. (2000). “Türkiye’de İsmi Değiştirilen Köyler”. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 10, S. 2, 23 - 34.
- YAVUZ, S. ve ŞENEL, M. (2013). “Yer Adları (Toponim) Terimleri Sözlüğü”. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, C.8, s.8, 2239-3354.

### İnternet Kaynakları:

URL-1:<https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx> (Erişim: 15.06.2024).